

V L A A M S P A R L E M E N T

Zitting 2007-2008

22 mei 2008

HANDELINGEN

COMMISSIEVERGADERING

COMMISSIE VOOR ONDERWIJS, VORMING, WETENSCHAP EN INNOVATIE

INHOUD

Vraag om uitleg van mevrouw An Michiels tot de heer Frank Vandenbroucke, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Werk, Onderwijs en Vorming, over de derde gelijkeonderwijskansencyclus	1
Vraag om uitleg van mevrouw Laurence Libert tot de heer Frank Vandenbroucke, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Werk, Onderwijs en Vorming, over de uitsluiting van leerlingen uit scholen	2

Voorzitter: mevrouw Monica Van Kerrebroeck

Vraag om uitleg van mevrouw An Michiels tot de heer Frank Vandenbroucke, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Werk, Onderwijs en Vorming, over de derde gelijke-onderwijskansencyclus

De voorzitter: Mevrouw Michiels heeft het woord.

Mevrouw An Michiels: Mevrouw de voorzitter, mijnheer de minister, geachte collega's, in het kader van het decreet van 28 juni 2002 betreffende gelijke onderwijskansen krijgen scholen aanvullende lestijden indien een aantal van hun leerlingen 'indicatorleerling' zijn. Dat zijn leerlingen die voldoen aan een selectie van indicatoren waarvan wordt aanvaard dat ze goede voorspellers zijn van leerachterstand van leerlingen. Deze aanvullende lestijden worden telkens voor een periode van drie schooljaren toegekend. De volgende periode – de derde GOK-cyclus – loopt van 1 september 2008 tot 31 augustus 2011. Hierdoor was het noodzakelijk om dit schooljaar 2007-2008 een nieuwe bevraging te doen bij de scholen.

Aangezien u ook een aantal gegevens nodig had in het kader van het nieuwe financieringssysteem, hebt u beslist om in september 2007 de gegevens voor de derde GOK-cyclus op te vragen, samen met de gegevens die nodig waren voor het nieuwe financieringssysteem. Omdat er voor de toekenning van de GOK-lestijden rekening wordt gehouden met de toestand op 1 februari 2008, konden de scholen tot die datum eventuele aanvullingen of wijzigingen doorgeven.

Intussen is het eind mei, en de schooldirecties beginnen stilaan met de voorbereiding van het volgende schooljaar. Het is voor hen dan ook belangrijk om te weten op hoeveel GOK-uren zij in september een beroep zullen kunnen doen. Uit verschillende bronnen verneem ik echter dat de schooldirecties tot op heden geen weet hebben van het aantal uren waarop zij recht zullen hebben.

Klopt het dat de schooldirecties nog niet weten op hoeveel uren zij in september recht zullen hebben? Zo ja, wanneer zullen de scholen hiervan op de hoogte gebracht worden? Zo ja, vindt u het getuigen van 'goed bestuur' – het motto van deze regering – dat scholen twee maanden voor het einde van het schooljaar geen zicht hebben op het aantal GOK-uren waarop zij in september recht zullen hebben?

De voorzitter: Minister Vandenbroucke heeft het woord.

Minister Frank Vandenbroucke: Mevrouw de voorzitter, geachte collega's, het klopt dat de schooldirecties

nog niet op de hoogte zijn gebracht van het aantal lestijden of lesuren GOK waarop ze de komende drie schooljaren zullen kunnen rekenen.

De scholen zullen uiterlijk eind juni een dienstbrief ontvangen met het aantal GOK-lestijden in het basisonderwijs of het aantal uren GOK in het secundair onderwijs, waarop ze recht hebben.

Ik begrijp heel goed dat de scholen het liefst zo vlug mogelijk weten waar ze aan toe zijn. Ze willen maatregelen nemen om personeelsleden uit dienst te melden of aan te werven. Ik ben het met u eens dat het voor het oog van de buitenwereld altijd sneller kan, maar de realiteit waarmee ik geconfronteerd word, is de volgende. Enerzijds is er het werk van het verificatiekorps dat de ingestuurde gegevens moet controleren. Dat is elk schooljaar zo en wie het veld kent, weet dat deze werkzaamheden niet voor einde mei kunnen zijn afgerond. Daarenboven moeten er in voorbereiding van de derde GOK-cyclus meer gegevens worden gecontroleerd dan ooit tevoren. In tegenstelling tot de vorige GOK-cycli worden alle scholen bevragd. Voor de tweede en derde graad secundair maken we – mits de goedkeuring van dit parlement – immers geen gebruik meer van de oude indicatoren die we zelf uit onze databanken konden plukken, maar gedeeltelijk ook van ingestuurde gegevens net zoals in het basisonderwijs en de eerste graad secundair.

Deze grote bevraging – je zou ze de moeder van alle bevragingen kunnen noemen – moet slechts één keer plaatsvinden. Dat is het grote voordeel. In de toekomst zal het volstaan om enkel de nieuw instromende leerlingen te bevragen, aangezien de in het verleden reeds bevroegde leerlingen hun kenmerken blijven dragen doorheen hun schoolcarrière. De inspanning die de verificatie nu moet ondernemen is heel erg groot. In de toekomst zal daardoor het verificatiewerk echter danig kunnen worden ingekort.

Anderzijds is de toekenning van het aantal lestijden of lesuren GOK van de derde GOK-cyclus gekoppeld aan het besluitvormingsproces. Eerst en vooral is er het ontwerp van decreet betreffende het onderwijs XVIII dat een aantal wijzigingen aan het GOK-decreet aanbrengt en dat binnenkort in deze commissie wordt besproken. Vandaag zal ik de toelichting geven bij dit ontwerp van decreet. En ter uitvoering van die wijzigingen moet het besluit betreffende het geïntegreerd ondersteuningaanbod in het kader van GOK aangepast worden. Dit houdt ook al een volledig besluitvormingsproces in.

Het zou niet van 'goed bestuur' getuigen om nu reeds mededelingen aan de scholen te doen over het aantal

lestijden of lesuren GOK vooraleer het volledige besluitvormingsproces achter de rug is. U zou het als lid van de commissie niet appreciëren mocht het parlement zijn rol niet kunnen spelen. Ik wil er toch nog op wijzen dat de dienstbrieven met het aantal lestijden of lesuren GOK sinds de start van GOK nooit voor begin juni de deur zijn uitgegaan. Hetzelfde geldt trouwens voor het algemeen pakket uren-leraar of lestijden dat niet voor eind juni bekend kan worden gemaakt.

De voorzitter: Mevrouw Michiels heeft het woord.

Mevrouw An Michiels: Mijnheer de minister, ik begrijp wel dat er veel werk is en dat het daardoor zo lang duurt. We komen hier een beetje terug in de discussie van gevoerd op dinsdag 20 mei (*Hand.* VI. Parl. 2007-08, nr. C249), namelijk dat het voor schooldirecties wel moeilijk wordt als alles zo laat komt.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van mevrouw Laurence Libert tot de heer Frank Vandenbroucke, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Werk, Onderwijs en Vorming, over de uitsluiting van leerlingen uit scholen

De voorzitter: Mevrouw Libert heeft het woord.

Mevrouw Laurence Libert: Mevrouw de voorzitter, mijnheer de minister, onlangs verscheen in De Standaard een artikel over de uitsluiting van leerlingen in het middelbaar onderwijs. Meer bepaald ging het over een school in het Antwerpse die op twee jaar tijd maar liefst tachtig leerlingen had uitgesloten. Volgens de woordvoerder van de minister worden tot op heden geen cijfers bijgehouden van het aantal uitgesloten leerlingen. Verder rijst het probleem dat het vrije net nog steeds op impliciete wijze leerlingen weigert. Daarnaast bestaat ook het probleem van leerlingen die uitgesloten zijn uit zeer specifieke richtingen en bijgevolg geen andere school vinden die deze richtingen aanbiedt.

Mijnheer de minister, welke maatregelen zult u nemen om ervoor te zorgen dat de cijfers van uitgesloten leerlingen worden doorgegeven aan het departement Onderwijs en Vorming? Wat gebeurt er met leerlingen die zijn uitgesloten uit zeer specifieke richtingen? Worden ze verder begeleid in hun studiekeuze? Zo ja, door wie? Wat zijn de afdwingbare juridische rechten van een leerling indien hij of zij is uitgesloten? Kunnen leerlingen of ouders in beroep gaan tegen uitsluiting? Zo ja, volgens welke procedure? Indien een leerling bijvoorbeeld in mei wordt uitgesloten wegens wangedrag maar wel goede punten heeft, kan hij of zij, rekening houdend met de leerplicht, nog

deelnemen aan examens zonder de lessen mee te volgen? Weinig scholen zijn immers happig om nog een nieuwe leerling in mei aan te nemen.

Welke rechten kan een leerling doen gelden om bij een inschrijving in een nieuwe school na een uitsluiting de vrije keuze te garanderen? Wat kunnen leerlingen ondernemen als bij aanvang van een nieuw schooljaar een nieuwe school hen weigert in te schrijven omwille van een uitsluiting in een andere school het voorgaande schooljaar? In het krantenartikel wordt gewag gemaakt van een onderscheid tussen het vrije en het gemeenschapsonderwijs, met name dat het vrije net nog steeds leerlingen weigert. Klopt dit? Hebt u stappen ondernomen om hiertegen te reageren? Zijn er vooropgestelde objectieve criteria voor scholen waardoor ze verplicht zijn leerlingen in bepaalde omstandigheden uit te sluiten? Zo ja, welke? Zo neen, rekent u op de autonomie van de scholen waardoor ongetwijfeld het verschil in discipline en tucht tussen scholen wordt vergroot?

De voorzitter: Mevrouw Martens heeft het woord.

Mevrouw Katleen Martens: Mevrouw de voorzitter, het katholieke net neemt volgens ons wel degelijk zijn verantwoordelijkheid op. Hier stellen dat het katholieke net nog steeds op impliciete wijze leerlingen weigert, lijkt ons erg verregaand.

Mevrouw Monica Van Kerrebroeck: Ik wil ook vragen om meer precies te zijn in de insinuaties dat bepaalde netten leerlingen weigeren. Netten vergelijken is vaak heel discutabel. Dat hebben we gisteren nog meegemaakt. Ook hier is het niet altijd zo evident om op basis van bepaalde uitspraken categorieën te bepalen. Ik wil dit onderstrepen.

1 februari is de datum waarop de subsidiëring wordt vastgelegd en de telling wordt gedaan om de subsidiëring voor het volgende jaar te bepalen. Ik vind dat uitsluitingen na die datum moeilijker aanvaard zouden moeten worden. Er zou ook een systeem kunnen worden uitgewerkt zoals in het hoger onderwijs. De puntenwaarde van de leerling wordt bij een verandering van studierichting overgedragen. Dergelijk systeem zou kunnen worden ingevoerd in het basis- en secundair onderwijs. Als een leerling de school moet verlaten na 1 februari, komt de financiële enveloppe in de huidige regelgeving ten goede van de school die uitsluit. Dat is niet correct. De opnemende school moet wel de lasten dragen. Het plezier van de subsidiëring mag dan ook gegund zijn aan die opnemende school.

De voorzitter: De heer Tavernier heeft het woord.

De heer Jef Tavernier: Mevrouw de voorzitter, ik wil me hierbij aansluiten. Ik geloof dat dit volledig in de lijn ligt van de suggesties die we vroeger al hebben

gedaan. Dit is vorig jaar ook aan bod gekomen. Mevrouw Helsen heeft toen een aantal cijfers van de minister gekregen. Daaruit bleek dat voor verschillende schooljaren meer dan de helft van de uitsluitingen na 1 februari gebeurde. Ik wil niet zeggen dat in alle gevallen bepaalde bedoelingen meespeelden om de eigen lestijden en werkingskosten te behoeden, maar in enkele gevallen zal het jammer genoeg wel hebben meegeïmponeerd. De cijfers spreken voor zich. Een school weet meestal vroeger dan 1 februari of een toestand met een bepaalde leerling al dan niet onhoudbaar is.

Mevrouw Monica Van Kerrebroeck: Er kunnen zich natuurlijk gevallen voordoen waarbij het na die datum moet. Een nieuwe kans geven door te veranderen van omgeving kan vaak heilzaam zijn. De opvang in de ontvangende school moet echter worden gegarandeerd.

De voorzitter: Minister Vandenbroucke heeft het woord.

Minister Frank Vandenbroucke: Mevrouw de voorzitter, het Agentschap voor Onderwijsdiensten werkt voor het nagaan van het aantal uitsluitingen met de opvolging van de in- en uitschrijvingen van leerlingen. De huidige uitschrijvingcijfers geven echter geen totaalbeeld van definitieve uitsluitingen in Vlaanderen. Leerlingen die definitief uitgesloten worden, moeten immers ingeschreven blijven tot er een nieuwe school is gevonden.

Bovendien is het mogelijk om een leerling uit te sluiten op 31 augustus van het lopende schooljaar. Deze leerlingen worden niet uitgeschreven in de loop van het schooljaar en zijn bijgevolg niet in de beschikbare cijfers opgenomen.

Vanaf volgend schooljaar zullen de cijfers van definitief uitgesloten leerlingen dan ook stelselmatig worden opgevraagd door het Agentschap voor Onderwijsdiensten via de zending van problematische afwezigheden, en niet meer via de opvolging van de in- en uitschrijvingen. Daardoor zullen we een volledig beeld hebben van het aantal uitsluitingen, ongeacht of de leerlingen al dan niet een nieuwe school hebben gevonden en ongeacht of de leerlingen uitgesloten werden na het afleggen van de examens.

Een leerling die vóór 30 juni definitief wordt uitgesloten, blijft in de school ingeschreven tot op het ogenblik van inschrijving in een andere school. De school die uitsluit, blijft altijd verplicht om, samen met het begeleidend centrum voor leerlingenbegeleiding (CLB), de leerling actief bij te staan bij het zoeken naar een andere school, ongeacht of het gaat om een specifieke richting. Indien de gevolgde studierichting nergens anders wordt aangeboden, kan een verandering van studiekeuze zich noodgedwongen opdringen.

Bij tuchtmaatregelen zoals een tijdelijke uitsluiting en een definitieve uitsluiting moeten bepaalde regels worden

gerespecteerd. De betrokken personen alsmede de leerling, eventueel bijgestaan door een raadsman, worden vooraf gehoord. Elke genomen beslissing wordt schriftelijk gemotiveerd. Elke beslissing wordt schriftelijk ter kennis gebracht aan de betrokken personen voordat de tuchtmaatregel van kracht wordt. De beslissing moet in overeenstemming zijn met de ernst van de feiten. Er is geen mogelijkheid om tot collectieve uitsluitingen over te gaan. Een individuele afhandeling van een dossier is inherent aan het tuchtrecht. Wanneer bijgevolg een groep leerlingen heeft bijgedragen tot dezelfde foutieve handeling, dan mag dit nimmer tot een collectief tuchtvoorstel leiden. De betrokken personen hebben tot slot inzage in het tuchtdossier van de leerling.

De definitieve uitsluiting is de enige tuchtmaatregel waartegen beroep mogelijk is. De wijze waarop dit beroep wordt ingesteld, wordt in het tuchtreglement uitdrukkelijk bepaald. Bovendien moet daarbij worden vermeld bij welk orgaan beroep kan worden aangetekend en welke regels de betrokken personen moeten naleven. Het tuchtreglement is een verplicht onderdeel van het schoolreglement. In afwachting van de inschrijving in een andere school kunnen de betrokken personen aan de school een gemotiveerd verzoek richten tot opvang. Indien de school op dit verzoek niet of niet langer – niet langer opvangen kan bijvoorbeeld het geval zijn indien de betrokken personen en de leerling geen enkele inspanning leveren om mee te zoeken naar een andere school – ingaat, dan moet dit schriftelijk én gemotiveerd aan de betrokken personen worden meegedeeld. De motivering van de weigering moet op school ter inzage liggen van de verificatie. Indien de school wel op het verzoek ingaat, dan mag ze voorwaarden koppelen aan de opvang. Hiertoe worden afspraken gemaakt met de betrokken personen en de leerling. De school bepaalt ook autonoom welke invulling aan deze opvang wordt gegeven. Er geldt met andere woorden geen pedagogisch-didactisch verantwoord opvangverplichting.

Een definitieve uitsluiting gaat in tijdens het schooljaar en uiterlijk op 31 augustus. Indien de uitsluiting pas op 31 augustus ingaat, dan heeft ze in de feiten betrekking op het daaropvolgende schooljaar. Een uitsluiting per 31 augustus strekt ertoe om, in het belang van de leerling, alsnog de gelegenheid te bieden aan de examens, eindexamens of proeven van dat schooljaar deel te nemen. De school is dan wel verplicht om de leerling tot op het einde van dat schooljaar effectief de lessen te laten bijwonen.

De omzendbrief SO64 over de structuur en organisatie van het voltijds secundair onderwijs maakt melding van definitieve uitsluitingen in de laatste maanden van het schooljaar. In overleg met de verenigingen van inrichtende machten wordt expliciet de aandacht gevestigd op het volgende: “Een definitieve uitsluiting in de laatste

maanden van het schooljaar, waardoor de leerling de resterende periode van dat schooljaar niet meer aan lessen, examens, ... mag deelnemen, is een bijzonder zware (en dus uitzonderlijke) maatregel waarmee omzichtig moet worden omgesprongen. De uitsluitende onderwijsinstelling moet steeds het redelijkheids- en proportionaliteitsbeginsel naleven. Dit betekent dat de tuchtsanctie de grenzen van de redelijkheid niet mag overschrijden en dat er geen wanverhouding mag bestaan tussen de bewezen feiten en de uitgesproken tuchtsanctie. Bij het uitspreken van een definitieve uitsluiting in de laatste maanden van het schooljaar moet de uitsluitende onderwijsinstelling mee in overweging nemen dat deze beslissing een zware hypothek legt op de studieloopbaan van de betrokken leerling.” Als het toch gebeurt en de leerling alsnog wordt ingeschreven in een andere school, zijn de slaagkansen vaak bijna nihil.

Een uitgesloten leerling heeft bij een inschrijving dezelfde rechten als een andere leerling. Een inrichtende macht kan wel, onder bepaalde voorwaarden, de inschrijving weigeren in de school waar een leerling het vorige of het daarvoorafgaande schooljaar definitief uitgesloten werd. In een nieuwe school geldt een definitieve uitsluiting in principe niet als weigeringsgrond. Sommige scholen van het gewoon secundair onderwijs kunnen echter gedurende het schooljaar de inschrijving van een leerling, die omwille van een definitieve uitsluiting van school verandert, weigeren. In de praktijk komen leerlingen die gedurende het schooljaar worden uitgesloten vaak in een beperkt aantal scholen terecht. Dat kan een ernstige impact vormen op de draagkracht van deze scholen. De weigering kan enkel volgens criteria die vooraf zijn afgesproken binnen het lokaal overlegplatform (LOP). Er worden centraal geen criteria vastgelegd om te bepalen welke scholen kunnen weigeren.

Het LOP maakt vooraf, los van concrete dossiers, afspraken over de principes en de procedures die gehanteerd zullen worden om elders uitgesloten leerlingen te weigeren, rekening houdend met de reeds bestaande belasting van deze scholen. Als beoordelingsgrond voor de belasting van de school moet er minstens rekening worden gehouden met het aantal GOK-leerlingen, het aantal elders uitgesloten instromende leerlingen na de start van het schooljaar, en het aantal begeleidingsdossiers problematische afwezigheden in de school. Vanzelfsprekend kunnen ook andere elementen in rekening worden gebracht. Een centraal bepaalde norm is echter niet zinvol, omdat de draagkracht van scholen en de lokale situatie niet kunnen worden vastgelegd in uniforme normen en richtlijnen. Een appreciatie op lokaal vlak lijkt, in tegenstelling tot een centrale norm of centrale criteria, het meest geschikt om het probleem aan te pakken en de lasten beter over verschillende scholen te spreiden.

Als het LOP geen consensus bereikt over de principes en de procedures die gehanteerd zullen worden en

bijgevolg geen criteria kan afspreken en vastleggen, dan kan geen enkele school binnen dit betreffende LOP een definitief uitgesloten leerling weigeren. Bij deze weigeringen zal het LOP automatisch een bemiddelingstaak opnemen en kan in sommige omstandigheden een beoordeling door de Commissie inzake Leerlingenrechten van toepassing zijn. Scholen die gelegen zijn in gemeenten waar geen LOP werkzaam is, kunnen deze weigeringsgrond niet inroepen.

Het Gelijkeonderwijskansendecreet I voorziet voor elk kind in een principieel inschrijvingsrecht in de gekozen school. Slechts in een beperkt aantal gevallen die decretaal vastgelegd zijn, kunnen inrichtende machten leerlingen weigeren. Om dat fundamentele inschrijvingsrecht reëel te maken en te bewaken dat weigeringen gerechtvaardigd zijn, voorziet het decreet in een rechtsbescherming voor de leerlingen en hun ouders. De rechtsbescherming is het sluitstuk van het inschrijvingsrecht. In eerste instantie zal de rechtsbescherming zoveel mogelijk door de lokale overlegplatforms worden opgenomen. Voor de klachten over een weigering zal de Commissie inzake Leerlingenrechten een oordeel uitspreken en desgevallend een voorstel van sanctie doen aan de regering.

Mevrouw Libert, u hebt het over een artikel waarin gewag wordt gemaakt van een onderscheid tussen het vrije en het gemeenschapsonderwijs. Het vrije net zou nog steeds leerlingen weigeren. Het citaat van de directeur in het artikel waar u gewag van maakt, is fout. Scholen van het vrije net moeten net als scholen van het GO! – Onderwijs van de Vlaamse Gemeenschap het inschrijvingsrecht respecteren. Ik heb geen objectieve gegevens die me zouden doen besluiten dat de scholen van het vrije net systematisch leerlingen onrechtmatig weigeren. Het inschrijvingsrecht geldt onverkort voor alle netten. Ouders en leerlingen kunnen steeds een klacht richten tot de Commissie inzake Leerlingenrechten. Uit de klachten bij de Commissie inzake Leerlingenrechten kunnen we niet afleiden dat het vrije net in vergelijking met de andere netten disproportioneel veel leerlingen weigert in te schrijven. De situatie wordt samen met het LOP Antwerpen permanent opgevolgd. Indien er misbruiken zijn, zal ik niet nalaten om de gepaste maatregelen te nemen.

Er zijn geen criteria om scholen verplicht leerlingen te laten uitsluiten. Een inrichtende macht beslist autonoom of ze leerlingen de toegang tot de school ontzegt en baseert zich hierbij op het eigen schoolreglement en de gepleegde feiten. Ik wil de pedagogische vrijheid en het recht van scholen om zelf vorm te geven aan het schoolreglement en het pedagogische project niet op de helling zetten.

De voorzitter: Mevrouw Libert heeft het woord.

Mevrouw Laurence Libert: Mijnheer de minister, ik dank u voor uw antwoord. Als ik de indruk heb gegeven dat ik bewijzen heb over uitsluitingen door het vrije net, dan wil ik toch zeggen dat ik die niet heb. Ik heb uit het artikel geciteerd. De directeur van de bewuste school heeft zelf die uitspraak gedaan.

Ik wil me graag aansluiten bij de opmerkingen van de heer Tavernier en mevrouw Van Kerrebroeck. Als een leerling probleemgedrag vertoont, dan is dat al veel vroeger geweten dan februari. Het zou dan correcter zijn dat de school die leerling vroeger zou uitsluiten en niet wacht tot de middelen binnen zijn. Dat is beter voor de leerling zelf en de school die de leerling moet opvangen. Hoe vroeger een leerling van school moet veranderen, hoe beter zijn slaagkansen zullen zijn en hoe sneller hij de draad kan oppakken in zijn nieuwe studierichting of nieuwe school.

Ik ben blij dat u vanaf volgend jaar statistieken van uitgesloten leerlingen zult bijhouden. Ik hoop dat we daarmee kunnen vermijden dat jongeren te lang thuisblijven tussen de uitsluiting uit de ene school en de inschrijving in een andere. Deze jongeren mogen geen hangjongeren worden die thuis zitten en niets om handen hebben. Hopelijk kunnen we een oplossing vinden voor deze jongeren zodat ze zo kort mogelijk thuis blijven en snel en correct worden opgevangen.

De voorzitter: De heer Tavernier heeft het woord.

De heer Jef Tavernier: Mijnheer de minister, ik dank u voor het antwoord. Ik wil er even op wijzen dat uitsluitingen na 1 februari natuurlijk te maken hebben met werkmiddelen en lestijden, maar dat het in de eerste plaats om de leerling zelf gaat. De kans op slagen wordt voor die leerling zeer klein omdat de aanpassing en de omschakeling te laat moeten gebeuren. Een laatstejaarsstudent uit het technisch en beroepsonderwijs die na 1 februari naar een nieuwe school moet, heeft eigenlijk – denk aan de geïntegreerde proef – geen kans meer op slagen.

Er zijn situaties waarbij de relatie tussen leerling en school verziekt is en waarbij de enige oplossing uitsluiting en verandering van school is. Maar dan moet dat gebeuren op een moment dat het voor die jongen – want het zijn meestal jongens – nog zinvol is en hij nog de mogelijkheid heeft om zich te herpakken, met resultaat.

De voorzitter: Ik stel voor dat de minister de suggesties van de commissieleden in overweging neemt bij mogelijke regelgeving.

Het incident is gesloten.
